

toma 1995 in 1997 je bil dekan Fakultete za gradbeništvo in geodezijo. Na nivoju univerze je deset let deloval v habilitacijski komisiji, na nacionalnem nivoju pa je skrbel za polje mehanike kot namestnik nacionalnega koordinatorja. Bil je član uredniškega odbora četrte knjige Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev Univerze v Ljubljani za obdobje 1977–1986. Sedem let (1984–1990) je urejal poročila o

strokovnem in raziskovalnem delu oddelkov za gradbeništvo in geodezijo Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo.

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo je od leta 1993 pomembno prispeval k odločanju kot član senata. Senatorji ga poznajo kot vnetega razpravljalca in odločnega zagovornika akademskih načel. Sodelavci na kateri za mehaniko pa posebej pohvalijo odlične razmere za delo znotraj skupine in pozitivno,

ustvarjalno vzdušje, za katero je odločilno poskrbelo prav vodstvo prof. Sajeta.

Delo prof. dr. Mirana Sajeta je izrednega pomena za Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo ter Univerzo v Ljubljani kot celoto. Ob prestižni nagradi mu iskreno čestitamo.

prof. dr. Dejan Zupan, univ. dipl. mat.
prof. dr. Goran Turk, univ. dipl. inž. grad.
prof. dr. Igor Planinc, univ. dipl. inž. grad.

TRDNO, UPORABNO IN LEPO

Težko bi danes med vsemi, ki imajo opraviti z graditvijo zgradb, našli koga, ki ne bi priznaval več kot dvatisoč let starih načel firmitas (trdno), utilitas (uporabno), venustas (lepo), ki jih je zapisal Vitruvij. Pri idealni zgradbi naj bi bila ta načela usklajena. Čeprav se sedaj pojavljajo dodatna načela, ki so v predpisih obravnavana kot bistvene zahteve, lahko po premisleku vse uvrstimo med Vitruvijeve tri. Še vedno pa velja, da je pomen načel v skladu z vrstnim redom, ki ga je zapisal Vitruvij: če je zgradba le lepa in uporabna, ni idealna, če ni tudi trdna.

Nekdanje in sedanje zgradbe se močno razlikujejo. Včasih so jih skoraj v celoti načrtovali in zgradili ljudje, ki so se spoznali na celotno graditev najrazličnejših zgradb. Inženirske stroke so se postopno razvijale in poleg gradbeništva kot najstarejše so se razvile še arhitektura, strojništvo, elektrotehnika in druge tehnološke stroke. Zaradi zapletenosti sodobnih zgradb in postopkov graditve je zdaj brezpogojno nujno tesno sodelovanje številnih strokovnjakov, med katerimi jih je veliko ozko specializiranih. Uspešnost gradnje je vedno odvisna od posameznikov, dobrega vodenja in stalnega usklajevanja udeležencev.

Vitruvijevim načelom sledi tudi razvoj večine predpisov v naši civilizaciji. Trdnost in upo-

rabnost je mogoče meriti z objektivnimi merili, pri lepem pa je to težje in posledično je za to načelo pravil manj. V večini držav je razvoj predpisov postopen in sledi stanju družbe. Kako pa je s tem v Sloveniji?

Prvi sodobni gradbeni predpis Stavbeni red za vojvodino Kranjsko smo dobili že leta 1876. Vsi kasnejši predpisi do konca druge svetovne vojne so bili posodobitev in nadgradnja tega predpisa. Tudi po drugi svetovni vojni so bili predpisi pri nas zelo podobni tistim v bližnjih srednjeevropskih državah. Odkar je Slovenija samostojna država, so bili področni predpisi večkrat spremenjeni brez poprejšnjih analiz stanja, zlasti pa brez sodelovanja s poklicnimi in podjetniškimi zbornicami. Zato se naši predpisi v nekaterih delih čedalje bolj razlikujejo od tistih v primerljivih državah. Veliki pomanjkljivosti sedanjega sistema predpisov sta obsežnost in neusklajenost med zakoni in podzakonskimi akti. Ta je tudi razlog za zelo pogosto neupoštevanje predpisov. K sreči pri tem največkrat ne gre za kršenje načela trdnosti.

Zadnja predloga dveh zakonov (Gradbeni zakon, Zakon o pooblaščenih arhitektih in inženirjih) vsebujeta nekaj izrazito slabih in nepremišljenih rešitev.

Izraziti primer omalovaževanja inženirskih strokovnih predlaganih reguliranih poklici, ki naj

bi jih bilo po novem le pet namesto dosedanjih deset. To naj bi bili pooblaščen arhitekt, pooblaščen krajinski arhitekt, pooblaščen prostorski načrtovalec, pooblaščen geodet in pooblaščen inženir. Če bi želeli zmanjšati število reguliranih poklicev, bi lahko obdržali le enega: pooblaščen inženir, saj morajo imeti vsi, ki jih navaja zakon, inženirske diplome.

Zelo enostavno bi lahko določili tudi področje delovanja pooblaščenih inženirjev posameznih strok. To bi moralo biti odvisno od vsebine študija, vsebine strokovnega izpita in referenc posameznika. Presoja ustreznosti kandidatov za pooblaščen inženirje po vseh treh merilih bi bilo treba prepustiti poklicnim zbornicam.

Zaradi nepremišljenih in z večino strokovne javnosti neusklajenih rešitev ni nenavadno, da so se vse strokovne institucije (razen Zbornice za arhitekturo in prostor), združene v Zboru za oživitve in razvoj slovenskega gradbeništva, uprle in složno zavrnila oba predloga. Izhod iz zagate je le eden: predlagatelj zakonskih predlogov mora upoštevati strokovno javnost v celoti, ne pa le njenega manjšega dela.

prof. dr. Janez Duhovnik,
univ. dipl. inž. grad.